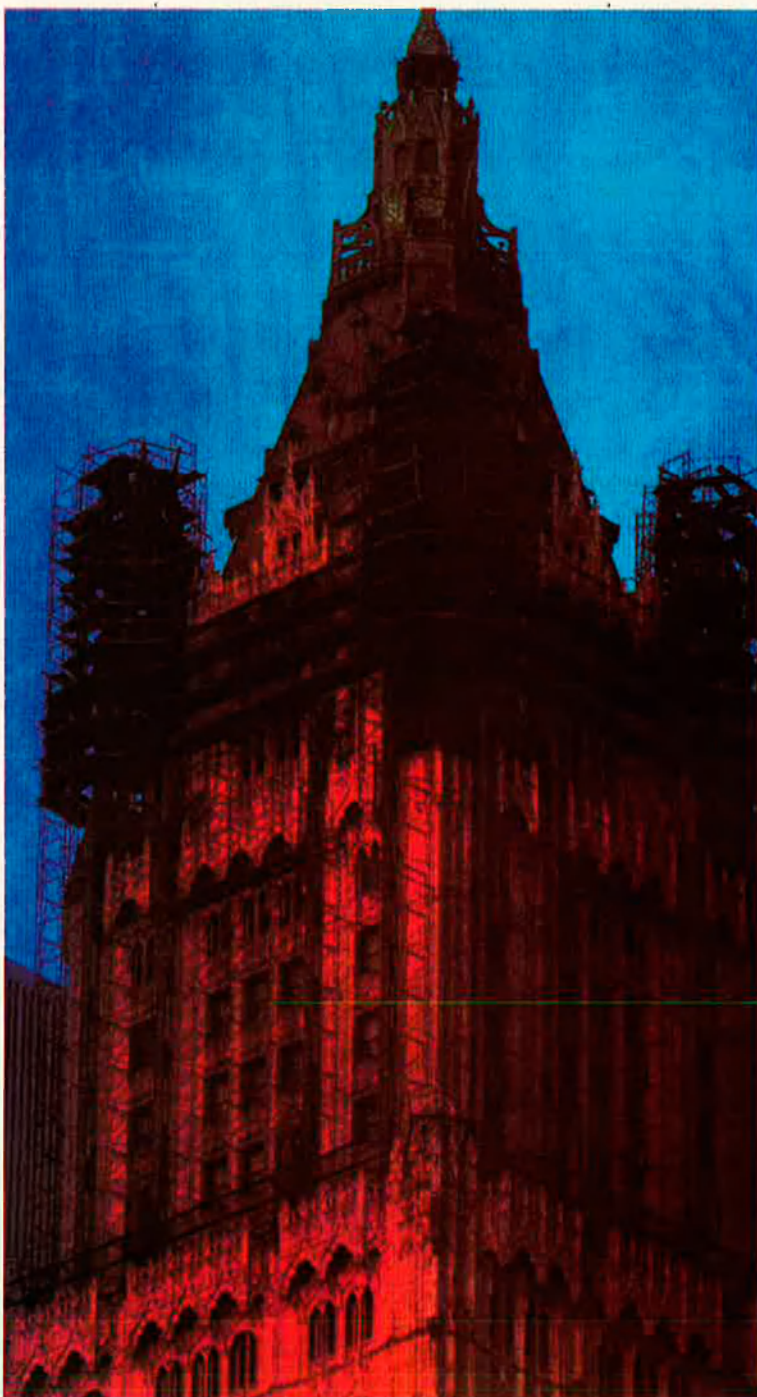

Convergir amb Europa, els criteris de Maastricht (i 2)

Vegem algunes xifres aclaridores. Els sis països centrals van tenir el 1990 un PIB per càpita de 20.749 dòlars; el PIB d'Espanya va ser de 12.503. És a dir, que el nostre PIB per càpita se situa en un 60% del que tenen els països centrals; aquesta dada no pot ser eludida per la política econòmica espanyola si tracta d'aconseguir, en un període de temps raonable, l'objectiu d'acostar-nos de veritat a Europa: és necessari créixer molt més i molt més ràpid que els països centrals, és a dir, sent molt més competitius que ara en relació amb aquests països en el ja pròxim Mercat Interior Europeu (1 de gener de 1993).

Aquí és on s'ha de centrar el vertader sentit dels criteris de convergència pactats a Maastricht pels dotze països comunitaris. Aquests no són una altra cosa que xifres arbitràries, encara que raonables, per poder accedir a la tercera fase de la UEM. L'origen n'il·lustra el significat. En efecte, durant les negociacions de la UEM el 1991, els alemanys van insistir, primer, en la noció de l'Europa de dues velocitats. Aquest plantejament no va ser acceptat pels països del sud, per nosaltres, i va haver de ser substituït en la reunió d'Apeldoorn del setembre de 1991 pels criteris de convergència, que en el

fons equivalen al plantejament de les dues velocitats amb una altra formulació més acceptable políticament.

Quan els alemanys van insistir en els criteris de convergència, no ho van fer tant per garantir la competitivitat de les economies abans d'entrar en la UEM, com per assegurar que les economies en qüestió tindrien un grau d'equilibri financer, monetari i de preus prou elevat per no causar problemes als altres socis. És a dir, els criteris de convergència són els criteris de compatibilitat amb els altres països de la Unió i no són, en absolut, criteris de competitivitat. I en l'actual conjuntura espanyola és absolutament necessari adonar-se d'aquesta diferència.

Naturalment, els criteris de convergència tenen a veure amb la competitivitat des del moment que estableixen l'economia; una economia desestabilitzada no pot ser competitiva però l'estabilitat és una condició necessària, encara que no suficient, per a la competitivitat. El símil d'una regata en què s'exigira als participants que abans de començar tingueren les mínimes condicions de seguretat (vaixell aparellat, eixugada de sentines assegurat, comunicacions provades, *rating* mesurat, etc.) ens pot servir. Aquestes condi-

Aquestes condicions permetran l'eixida dels regatistes que les acompleixen, però la seua classificació dependrà de l'esforç previ de les tripulacions en els entrenaments i de l'estratègia de cada patró.

En realitat, la competitivitat d'una economia (vendre més en un mercat lliure, obtenint beneficis) és un fenomen que va bastant més enllà del que marquen quatre o cinc indicadors d'estabilitat econòmica, per molt importants i necessaris que siguin, que ho són. La competitivitat també té a veure amb el nivell d'inversió, amb la tecnologia, amb el sistema educatiu i amb la formació professional, amb l'orientació exportadora de l'economia, etc. Però, sobretot, amb l'estabilitat de les polítiques macroeconòmiques i amb la intensitat de les polítiques microeconòmiques, i res de tot això apareix en els criteris de punts de convergència de Maastricht.

Podem estar cometent un error de certa magnitud si arraconem, com fan la major part de comentaristes d'actualitat, tot el discurs dels últims temps sobre la necessitat de fomentar la competitivitat espanyola i substituir-lo pel discurs de la convergència. Ni les dues coses volen dir el mateix, encara que estiguen relacionades, ni tenen el mateix abast. El problema continua sent la competitivitat, la convergència no garanteix que els espanyols l'aconseguiu; l'únic que la convergència ens diu és que l'economia espanyola estarà en millors condicions per aconseguir-la.

Assolir-la requereix esforços i mesures addicionals com ara una disciplina en les despeses públiques, un conjunt de reformes estructurals en els mercats protegits de la competència exterior: les comunicacions i el transport, els serveis sanitaris, educatius, comercials i financers entre altres, tant privats com públics, flexibilitzar el mercat de treball i l'ús correcte del segur de desocupació.

En definitiva els criteris de convergència de Maastricht són una senda de mínims per a l'estabilitat econòmica que cada país ha d'adaptar a les seues necessitats. Com el nostre problema més urgent és la competitivitat i aquesta no s'aconsegueix sense l'estabilització de l'economia, és fonamental considerar que els criteris de convergència no solament són requisits per a una empresa relativament llunyana com ara la UEM en la seua tercera fase, sinó que són també condicions estabilitzadores urgents i a curt termini per aconseguir nivells de competitivitat satisfactoris.

Josep Maria Felip

El català dissecat

Daquí a un grapat de dècades, l'un qualsevol dels caps de tribu de Banyoles es morirà. És cosa comuna de tots els mortals, caps de tribu inclosos, sense distinció de raça. Mort, l'enterraran. Els catalans, fins i tot la peculiar tribu dels banyolins, som gent civilitzada, i mantenim el costum supersticiós d'enterrar els morts, com fan els africans i els xinesos i altra gent del món. Durant la seva primera nit sota la llosa, però, abans que no es marceixin els clavells vermells de les corones, l'il·lustre traspasat rebrà visita. Silents, clandestins, un grapat d'homes protegits per la fosca s'atansaran a la tomba i la profanaran. Desenterrat, portaran el cos a un garatge de la vila transformat provisionalment en laboratori, i el posaran damunt la taula d'operacions. Abans de l'alba serà el primer català dissecat de qui s'hagi mai tingut notícia.

Les coses, en aquelles dècades del futur, s'hauran accelerat. Abans que no passi una setmana, el banyolí dissecat serà exhibit en un programa-concurs d'alguna televisió local del Bronx o de Botswana, amb l'excusa del desgreu per l'ofensa dels Jocs del 92. L'hauran vestit amb faixa, barretina i espadenyes, i amb un mecanisme senzill, però impactant, bellugarà graciosament amunt i avall el braç, bevent a galet amb porró com un autòmat. Serà un triomf. Se'n faran *pin's* i pòsters i adhesius de regal per als *bollicaos* d'allí. La febre, però, durarà a penes tres setmanes. Les modes del futur s'hauran anat escurçant fins a fer el ridícul. El català dissecat deixarà de ser actualitat. Llavors el vendran en subhasta pública per quatre rals de dòlar.

Per ironia de l'atzar o del destí, el comprarà el marxant d'un museu co-

marcal de la Comunidad de Madrid, on l'exposaran a la secció etnogràfica. Farà un gran efecte, aixecant automàticament el porronet entre la imitació grandària natural d'un iglú i un inca assegut al tron davant una paret empaquerada amb la fotografia del Machu Pichu. Tindrà un gran èxit, el posaran als cartells anunciadors del museu i en pocs mesos n'esdevindrà un símbol.

Hi aniran les escoles. La quitxalla dibuixarà el català amb concentració, traient la llengua, lluitant amb les línies del contorn del porró, omplint amb el retolador vermell la barretina, dibuixant amb precisió les gotetes de vi esquitxades a les comissures dels llavis. Titularan la pàgina: "El catalán de Banyolas". Es faran concursos a les classes d'arts plàstiques i els suros de les aules d'EGB aniran plens de catalans dissecats amb el porró en moviment.

Probablement els banyolins protestaran, a falta d'un sentit de l'humor prou flexible. Creixerà la tensió i les provocacions mútues entre madrilenys i banyolins. El president Pujol, que segons tots els indicis en aquelles èpoques futures encara governarà, discernirà i decidirà que potser és hora d'intervenir-hi. L'alcalde de Madrid -¿continuarà sent-ho algun PP renovat, o serà ja del Frente Nacional?- no s'ho pensarà dos cops abans de contestar. Serà fulminant. Irat, ni tan sols no acceptarà la demanda dels catalans de retirar la mòmia amb barretina del museu comarcal. ¡Quina barra! Seria un atemptat a l'"Autonomia Municipal" -ho pronunciarà amb majúscules inicials-, únic criteri de pes en afers de museus, senyors dissecats i conflictes entre ètnies.

Carles Torner i Pifarré